

Nr 41

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1959/60, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) **Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bilaga 32, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 3 januari 1959) föreslagit riksdagen att till Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Till detta ändamål har för budgetåren 1957/58 och 1958/59 anvisats investeringsanslag av 100 000 resp. 200 000 kronor. Av nämnda belopp disponeras för innevarande budgetår 200 000 kronor för ombyggnadsarbeten i radiumhemmets vindsvåning i enlighet med i propositionen nr 87/1958 redovisat förslag samt 20 000 kronor för byggnadsarbeten inom radiofysiska institutionen för provisorisk utvidgning av institutionens arbetslokaler m. m.

Genom beslut den 28 juli 1958 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att med beaktande av vad föredragande departementschefen härutinnan anfört i förenämnda proposition verkställa fortsatt utredning rörande radiofysiska institutionens lokalbehov samt till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranledda förslag till byggnadsåtgärder. Förslag i ämnet kan väntas inom den närmaste tiden. För fortsatt utrednings- och planeringsarbete föreslår departementschefen, att för nästa budgetår anvisas oförändrat belopp, 200 000 kronor.

Utskottet. De belopp, som av riksdagen anvisats under förevarande anslag för budgetåren 1957/58 och 1958/59, har i huvudsak varit avsedda för en provisorisk lösning av institutionens lokalfrågor. Utskottet, som i tidigare sammanhang framhållit angelägenheten av en lösning av dessa på längre sikt, har inhämtat, att byggnadsstyrelsens förenämnda uppdrag fortfarande inte fullbordats, varför projektets omfattning och kostnaderna för detta ännu ej kan med säkerhet bedömas. Utskottet har emellertid icke funnit anledning till erinran mot att medel anvisas för fortsatt utrednings- och planeringsarbete.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet, att riksdagen må till *Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

2:o) Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 2 och 3) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

Såsom närmare utvecklats i propositionen nr 48/1958 beräknas totalkostnaderna för uppförande av den nya virusbyggnaden jämte djuravdelning vid bakteriologiska laboratoriet samt vissa i samband därmed aktualiserade arbeten, avseende bl. a. ombyggnad av laboratoriets diskavdelning, uppförande av ny panncentral jämte destruktionsugn samt anordnande av omklädningsrum för personalen, till lägst 9 600 000 kronor. Hittills har för ändamålet anvisats 5 925 000 kronor, varav 810 000 kronor under investeringsanslaget till Merkostnader för vissa byggnadsarbeten. Det återstående medelsbehovet utgör sålunda 3 675 000 kronor.

Vid anmälan av nyssberörda proposition erinrade departementschefen beträffande frågan om utförande av en economizeranläggning i anslutning till panncentralen om att i 1956 års statsverksproposition förutsatts, att byggnadsstyrelsen vid det fortsatta planeringsarbetet tillvaratoge förefintliga möjligheter att effektivt utnyttja överskottsvärmen från destruktionsanläggningen. I anslutning härtill uttalades, att frågan finge anmälas ånyo, när erforderliga kostnadsberäkningar föreläge.

Enligt byggnadsstyrelsens nu framlagda beräkning uppgår kostnaden för economizeranläggningen till 75 000 kronor. Denna beräkning är dock endast preliminär, eftersom anläggningens närmare utförande ej kan bestämmas, förrän destruktionsugnarna tagits i bruk och för economizerkonstruktionen erforderliga mätningar av rökgastemperatur och dylikt kunnat utföras. Utan att taga närmare ställning till frågan om economizeranläggningens utförande förordar departementschefen, att det av byggnadsstyrelsen beräknade beloppet lägges till grund för det fortsatta planeringsarbetet. Det sammanlagda återstående medelsbehovet under förevarande anslag för de berörda byggnadsföretagen skulle således kunna uppskattas till (3 675 000 + 75 000) 3 750 000 kronor.

Virusbyggnaden och panncentralen beräknas bli färdigställda mot slutet av budgetåret 1959/60, medan economizeranläggningen torde kunna utföras först under år 1961. En del av medelsanvisningen kan därför anstå till budgetåret 1960/61. För egen del förordar departementschefen, att under förevarande anslag för nästa budgetår anvisas 2 800 000 kronor.

Utskottet. Riksdagen har föregående år medgivit, att arbetena med uppförande av ifrågavarande byggnad finge utföras, oaktat kostnaderna numera beräknas till 9 600 000 kronor, motsvarande en kostnadsökning i förhållande till vad tidigare beräknats med 3 675 000 kronor.

Under hänvisning härtill och då utskottet inte funnit anledning till erinran mot departementschefens beräkning av medelsbehovet för nästkommande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 2 800 000 kronor.

3:o) **Vissa byggnadsarbeten vid statens rättskemiska laboratorium.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 3 och 4), vilket innebär inredande av arbetslokaler för laboratoriet i laboratoriebyggnadens suterrängvåning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa byggnadsarbeten vid statens rättskemiska laboratorium* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 240 000 kronor.

4:o) **Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 5—7) föreslagit riksdagen att till Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 635 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 705 000 kronor.

Av 1957 och 1958 års riksdagar har medel anvisats för genomförande av tredje etappen av utbyggnaden och upprustningen av statens anstalt för fallandesjuka. I denna etapp skulle ingå bl. a. ombyggnad av byggnaden »Hoppet» till skolhem för 36 pojkar. Sedan det redan under innevarande budgetår färdiga nya skolhemmet om cirka 52 platser tagits i bruk och nämnda ombyggnad färdigställdes hösten 1959, beräknas den förutvarande skolhemsbyggnaden »Framtiden» kunna frigöras. Denna byggnad bör då såsom föreslagits omdisponeras för terapilokaler och centralförråd m. m. för en beräknad kostnad av omkring 260 000 kronor.

Då vidare befintliga lokaler i skolbyggnaden är otillräckliga och otillfredsställande för sammankomster av olika slag, bör i detta sammanhang medel anvisas också för uppförande av en ny samlingssal vid anstalten för såväl patienter som personal. Kostnaden härför beräknas till cirka 375 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda förordats skulle kostnaderna för denna fjärde byggnadsetapp komma att uppgå till sammanlagt (260 000 + 375 000) 635 000 kronor.

Utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 635 000 kronor.

5:o) *Utbyggande av karolinska sjukhuset.* Kungl. Maj:t har (punkt 6. s. 7—12) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att en ny telefonväxel må beställas till ett värde av högst 500 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61, dels ock till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 7 045 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 5 400 000 kronor.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande har hemställt om *dels* bemyndigande att utlägga beställning å en ny telefonväxel samt att påbörja utbyggnad av den till köksanläggningen hörande vagnhallen, *dels ock* anvisande för nästa budgetår av 7 745 000 kronor till kostnaderna för i följande sammanställning angivna ändamål.

1. Uppförande av bakteriologiskt och kemiskt centrallaboratorium	3 000 000
2. Uppförande av nervkliniker	1 000 000
3. Uppförande av personalbostäder	750 000
4. Utökade lokaler för sjukhusets administration	150 000
5. Utökade lokaler för militärapoteket	1 000 000
6. Ombyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen	200 000
7. Uppförande av verkstadsbyggnad	500 000
8. Uppförande av lokaler för allergilaboratorium	500 000
9. Ombyggnadsåtgärder, föranledda av 1955 års medicinska examensstadga	160 000
10. Uppförande av endokrinologisk forskningsinstitution	385 000
11. Utredningsmedel	100 000

Summa kronor 7 745 000

Departementschefen beräknar för uppförande av centrallaboratorier med blodgivarcentral, nervkliniker och personalbostäder för nästa budgetår enligt byggnadskommitténs förslag 3 000 000, 1 000 000 resp. 750 000 kronor.

För utökning av sjukhusets administrationslokaler har hittills anvisats 350 000 kronor. Det förordas, att för byggnadsföretagets slutförande för nästa budgetår anvisas ett belopp av 150 000 kronor.

Kommitténs förslag om anvisande av 1 000 000 kronor för fullföljande av arbetena med utökning av militärapotekets lokaler föranleder i och för sig ingen erinran. Departementschefen anser sig emellertid böra föreslå en nå-

got begränsad medelstillelning för detta byggnadsföretag och tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 900 000 kronor för ändamålet.

För ombyggnad av röntgendiagnostiska avdelningen har kommittén hemställt om anvisande för nästa budgetår av 200 000 kronor. Med medelstillelning för detta ändamål torde emellertid kunna anstå till ett senare budgetår, varför departementschefen anser sig icke nu behöva beräkna några medel för detta företag.

Sjukhusets fortsatta utbyggande förorsakar ett starkt behov av ökade lokaler för bl. a. snickar-, målar- och tapetserarverkstäder. Det har ansetts ändamålsenligt, att dessa verkstäder sammanföres i en särskild nybyggnad, i vilken även skall inrymmas en ny jämväl för karolinska institutets behov dimensionerad sopförbrännings- och destruktionsugn. Sjukhusets nuvarande sopförbränningsugn har otillräcklig kapacitet och är dessutom i mycket dåligt skick. Med hänsyn härtill och då departementschefen godtager kommitténs förslag till lösning av frågan, förordar han att för byggnadsföretagets påbörjande för nästa budgetår anvisas ett belopp av 300 000 kronor.

I dermatologiska kliniken vid karolinska sjukhuset har alltsedan klinikkens tillkomst varit inrymt ett allergilaboratorium för den polikliniska och kliniska sjukvården vid kliniken. Laboratoriet disponerar tre rum med en sammanlagd golvyta på 62 m². Det största rummet, som mäter 38 m², har utrustats som rutinlaboratorium samt användes även som mottagningslokal och undersökningsrum för patienter. Övriga två rum disponeras som överläkareexpedition, sekreterarrum och arkiv. Som chef för laboratoriet fungerar professorn i klinisk dermatologisk allergologi, vilken tillika är överläkare vid sjukhuset. Vid laboratoriet tjänstgör, förutom professorn, sex personer däribland en underläkare. Trots otillfredsställande lokalförhållanden har rutinarbetet vid laboratoriet undergått en ständig stegring. År 1953 mottogs 760 patienter för undersökning med en besöksfrekvens av 4 700 medan år 1955 motsvarande siffror var 1 732 resp. 7 200. Det torde vara uppenbart, att de nuvarande lokalförhållandena icke låter sig förena med de krav, som man måste ställa på ett dylikt laboratorium vid ett modernt undervisnings- och forskningssjukhus. Det råder f. n. en betydande diskrepans mellan sjukvårdens och forskningens krav och det nuvarande laboratoriets möjligheter att tillgodose dessa krav. Såväl ur sjukvårdens som forskningens synpunkt framstår det därför som angeläget, att större lokaler kan ställas till laboratoriets förfogande. Med hänsyn härtill tillstyrkes kommitténs förslag, att nya lokaler ordnas genom påbyggnad av hudkliniken med två våningar, vilket förslag synes innebära den mest rationella lösningen av föreliggande lokalfråga. Kostnaden för tillbyggnaden har beräknats till 1 000 000 kronor. Det förordas, att för påbörjande av byggnadsföretaget för nästa budgetår anvisas 300 000 kronor.

Mot de beräknade kostnaderna för vissa av den nya studieordningen för-
anledda ombyggnadsåtgärder, 160 000 kronor, har departementschefen inlet
att erinra.

I detta sammanhang understrykes vikten av att alla ansträngningar gö-

res för att hålla nere kostnaderna för statliga och andra med statsmedel finansierade byggnadsföretag. Departementschefen utgår därför från att möjligheterna till kostnadsbesparingar noggrant beaktas av byggnadskommittén vid såväl planeringen som utförandet av nu ifrågakvarande byggnader.

1957 års riksdag har medgivit, att kostnaderna för uppförande av den endokrinologiska forskningsinstitutionen vid karolinska sjukhuset må intill ett belopp av högst 400 000 kronor bestridas av statsmedel. Såsom framgår av kommitténs anslagsframställning uppgår erforderligt medelsbehov till 385 000 kronor. Departementschefen tillstyrker, att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

För kommitténs fortsatta arbete bör slutligen för nästa budgetår anvisas 100 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra 7 045 000 kronor.

Vidkommande beställningsbemyndigande för nästa budgetår för anskaffning av en ny telefonväxel finner sig departementschefen böra biträda detta kommitténs förslag. Något bemyndigande för kommittén att under nästa budgetår påbörja utbyggnad av den till köksanläggningen hörande vagnhallen anses icke erforderligt.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, vilket till övervägande del avser ett fullföljande av byggnadsföretag för vilka riksdagen tidigare anvisat medel, kan av utskottet godtagas.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att en ny telefonväxel må beställas till ett värde av högst 500 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1960/61;

b) till *Utbyggnad av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 7 045 000 kronor.

6:o) **Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 12 och 13) och under erinran att för ändamålet t. o. m. budgetåret 1957/58 anvisats 2 061 228 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

7:o) **Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 13), vilket innebär medelsanvisning för fortsattande av byggnadsföretaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 800 000 kronor.

8:o) **Byggnadsarbeten för länsstyrelserna.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 14—18) föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten för länsstyrelserna för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 100 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har begärt, att 5 000 000 kronor anvisas för ändamålet för budgetåret 1959/60. Behållningen på anslaget vid utgången av budgetåret 1958/59 beräknas till 999 000 kronor. För budgetåret 1959/60 uppskattas medelsförbrukningen till 6 055 000 kronor. Erforderlig medelsanvisning skulle sålunda uppgå till 5 056 000 kronor eller avrundat 5 000 000 kronor. Styrelsen hemställer därjämte om bemyndigande att inom ramen för anslaget få bestrida sådana efter godkännandet av senaste investeringsplan uppkommande merkostnader, som föranledes av en allmän kostnadsstegring.

Styrelsen har företagit en översikt över erforderliga byggnadsåtgärder i de olika residensstäderna. Den därvid upprättade förteckningen över aktuella byggnadsprojekt grupperade efter angelägenhetsgradering upptar, förutom påbörjade eller beslutade byggnadsföretag i Halmstad, Falun, Västerås och Kristianstad, bl. a. nybyggnad för landskontoret i Härnösand, utredning om eventuell ytterligare nybyggnad i Falun, fasadputsning vid Uppsala slott samt nybyggnader för länsstyrelsen m. m. i Örebro, för landskontoret m. m. i Växjö och för landskansliet m. m. i Karlstad. Beträffande övriga redovisade projekt torde få hänvisas till handlingarna.

Byggnadsstyrelsens äskanden avser, förutom påbörjade företag, det redan beslutade landsstatshuset i Västerås och den likaledes beslutade första etappen av landsstatshuset i Kristianstad, varvid beräknas att arbeten till en kostnad av 1 200 000 kronor för vardera företaget påbörjas redan under innevarande budgetår. Vidare föreslås påbörjande av nybyggnad för landskontoret i Härnösand för en kostnad under nästa budgetår av 500 000 kronor samt fasadputsning vid Uppsala slott för ett belopp av 80 000 kronor. Slutligen begäres 200 000 kronor för upprättande av ritningar och andra förberedande åtgärder för ovannämnda byggnadsföretag i Växjö, Örebro och Karlstad. Härvid framhålles, att byggnadsfrågor av detta slag regelmässigt är tämligen tidsödande i form av förhandlingar och stadsplaneutredningar samt att styrelsen av denna anledning funnit det fördelaktigt att upplaga ett antal objekt, för vilka utredningar kan föras fram samtidigt.

Enär medelsanvisningen för nästa budgetår till ifrågakarande ändamål ansetts böra begränsas till 4 100 000 kronor, har i samråd med byggnadsstyrelsen uppgjorts ett reviderat byggnadsprogram, som redovisas i statsverkspropositionen (bil. 32, s. 16) och till vilket torde få hänvisas.

Departementschefen anför att i 1955 års statsverksproposition (bil. 27, s. 136) redovisades en av byggnadsstyrelsen verkställd utredning angående lokalbehovet vid länsstyrelserna och övriga statliga administrationsorgan i

residensstäderna samt en plan för lösning av dessa frågor. Den härefter fortgående ökningen av förvaltningsverksamheten har medfört ytterligare lokalbehov, som på åtskilliga håll icke kunnat tillgodoses på tillfredsställande sätt. Det av byggnadsstyrelsen nu framlagda förslaget föranleder i fråga om angelägenhetsgraderingen ej någon erinran från departementschefens sida. Flera av de upptagna byggnadsföretagen måste med hänsyn till föreliggande omständigheter anses vara av hög angelägenhetsgrad, men takten, i vilken de kan förverkligas, blir självfallet beroende av en avvägning i förhållande till nödvändiga investeringsbehov jämväl på andra områden.

För nästa budgetår är departementschefen icke beredd att tillstyrka högre anslag för nu ifrågavarande ändamål än 4 100 000 kronor. Härigenom blir i runt tal 11 200 000 kronor tillgängliga för arbeten under innevarande och nästa budgetår. I första hand bör beloppet få tagas i anspråk för redan påbörjade eller beslutade byggnadsföretag. För landsstatshuset i Västerås anses de beräknade totala byggnadskostnaderna få upptagas med ett 550 000 kronor högre belopp än vad som angivits i den senast fastställda investeringsplanen. Merkostnaden avser uppförande av en tillbyggnad till landsstatshuset, inrymmande lokaler för länets lantmäterikontor och ett distriktslantmäterikontor. Härutinnan hänvisas till vad departementschefen anfört vid anmälan av proposition nr B 55 till 1958 års riksdag angående godkännande av avtal om försäljning av den fastighet, i vilken länets lantmäterikontor f. n. är inrymt. Vidare torde nyssnämnda belopp få disponeras för påbörjande under nästa budgetår av byggnadsföretaget i Härnösand samt för utförande av de av byggnadsstyrelsen angivna arbetena å Uppsala slott. Slutligen torde 100 000 kronor få tagas i anspråk för utredningskostnader för de avsedda byggnadsföretagen i Örebro, Växjö och Karlstad. Därmed har departementschefen dock icke tagit ställning till omfattningen av de sistnämnda företagen, vilken fråga anses få prövas sedan ytterligare utredning verkställts.

I detta sammanhang understrykes vikten av att alla ansträngningar göres för att hålla nere kostnaderna för stalliga och andra med statsmedel finansierade byggnadsföretag. Departementschefen utgår därför från att möjligheterna till kostnadsbesparingar noggrant beaktas vid såväl planeringen som utförandet av byggnadsarbeten för länsstyrelserna.

Det föreslås, att den redovisade investeringsplanen med reservation för jämkningar i förut angivna hänseende godkännes. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera densamma i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, föranledda av en eventuell kommande allmän byggnadskostnadsstegring.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 4 100 000 kronor.

9:o) **Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 18) och under erinran, att till förevarande ändamål för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 350 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 350 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

10:o) **Lån till utländska läkare för viss efterutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 19 och 20), vilket med hänsyn till förefintlig reservation innebär endast formell medelsanvisning samt överförande till anslaget av vid utgången av innevarande budgetår befintlig behållning å det senast för budgetåret 1955/56 i riksstaten uppförda investeringsanslaget till Lån till vissa utländska läkare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

11:o) **Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 20) och under erinran att för ifrågavarande ändamål för budgetåren 1957/58 och 1958/59 anvisats sammanlagt 800 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

12:o) **Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 20—22) föreslagit riksdagen att till Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Svenska diakonsällskapet har anhållit om ett anslag av 1 500 000 kronor för uppförande av ett nytt vårdhem för svårskötta epileptiker.

Det svenska diakonsällskapet tillhöriga vårdhemmet Normansgården å Stora Sköndal är f. n. det enda vårdhemmet för omhändertagande av det mest svårskötta epileptikerklentelet. Hemmet, som omfattar 34 platser, är numera i ytterst bristfälligt skick och saknar bl. a. dagrum, matrum och andra gemensamma utrymmen. Då vidare platstillgången för ifrågavarande klientel är otillräcklig, föreligger mycket stort behov av den föreslagna nybyggnaden. Departementschefen förordar därför, att diakonsällskapet av statsmedel erhåller understöd till uppförande av det föreslagna nya vårdhem-

met med ett belopp om sammanlagt högst 1 500 000 kronor. Medelsanvisningen för nästa budgetår bör dock begränsas till 750 000 kronor och då utgå i form av ett räntefritt stående lån å sistnämnda belopp. Såsom villkor för lånet anses böra gälla bl. a., att svenska diakonsällskapet i egenskap av ägare till hemmet ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes, samt att lånet skall återbetalas om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på tillfredsställande sätt. Medel för lånet föreslås anvisade under fonden för låneunderstöd.

Utskottet tillstyrker, att förevarande projekt, vilket redovisats i den för 1957 års riksdag framlagda organisationsplanen rörande epileptikervården, nu tillgodoses genom statligt understöd på sätt departementschefen förordat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kronor.

13:o) *Lån till Ervallahemmet för ombyggnadsarbeten*. Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 22—24) föreslagit riksdagen att till *Lån till Ervallahemmet för ombyggnadsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 160 000 kronor.

Till detta ändamål har för budgetåren 1957/58 och 1958/59 anvisats investeringsanslag med tillhoppa 440 000 kronor. Ifrågavarande epileptikerhem, som tidigare innehafts av en enskild person, drives fr. o. m. den 1 januari 1958 av föreningen Ervallahemmet. Ervallahemmets ägare resp. föreståndare har hemställt om ett räntefritt stående lån å 160 000 kronor, alternativt ett stående lån å 80 000 kronor och ett långfristigt amorteringslån å 80 000 kronor för täckande av uppkommen merkostnad vid om- och tillbyggnad av hemmet.

Vid anmälan för 1957 års riksdag (prop. nr 84/1957) av ifrågavarande om- och tillbyggnadsarbeten vid Ervallahemmet underströks vikten av att byggnadsarbetena så planerades och genomfördes, att den då angivna kostnadsramen, 440 000 kronor, bleve tillräcklig. Redan i 1958 års statsverksproposition (bil. 32, p. 15), då frågan om fortsatt medelsanvisning för ändamålet behandlades, framhölls att de slutliga kostnaderna kunde väntas överstiga nämnda belopp med omkring 250 000 kronor. Frågan om anvisande av medel för att täcka merkostnaden ansågs emellertid i avbidan på närmare utredning böra prövas vid 1959 års riksdag.

Av handlingarna i ärendet framgår, att merkostnaderna kan tillskrivas dels inträffad byggnadskostnadsstegring och dels vissa andra särskilda omständigheter men också bristfälliga kostnadskalkyler. Någon minskning av merkostnaden har ej ansetts möjlig, men genom att vissa reparationsarbeten m. m. beräknas kunna påföras driftkostnaderna under åren 1958—1960, har

det ytterligare lånebehovet kunnat begränsas till ett belopp av 160 000 kronor.

Med hänsyn till det anförda och till angelägenheten av att ombyggnaden av hemmet kan fullföljas vill departementschefen icke motsätta sig, att föreningen medgives ett ränte- och amorteringsfritt tillägglån å 160 000 kronor för att täcka merkostnaden. För lånet bör gälla enahanda villkor som för tidigare beviljade lån.

Utskottet finner — mot bakgrunden av förenämnda uttalande i propositionen nr 84/1957 angående vikten av att den angivna kostnadsramen bleve tillräcklig — i hög grad otillfredsställande, att byggnadskostnaderna numera beräknas till cirka 690 000 kronor. Med hänsyn till att det ytterligare lånebehovet kunnat begränsas till 160 000 kronor liksom till angelägenheten av att ombyggnaden kan fullföljas vill emellertid utskottet icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Lån till Ervallahemmet för ombyggnadsarbeten* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 160 000 kronor.

14:o) **Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken. Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 24—26) föreslagit riksdagen att medgiva, att föreningarna Apelvikens kustsanatorium och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium tills vidare t. o. m. resp. förfallodagar år 1961 må åtnjuta anstånd med amortering å föreningarna tidigare beviljade statslån å 600 000 resp. 400 000 kronor.

Svenska kustsanatoriernas samorganisation har hemställt om befrielse från skyldighet att amortera föreningarna beviljade lån å 600 000 resp. 400 000 kronor.

I propositionen nr 106/1954 framlades förslag om ändrade grunder för finansieringen av verksamheten vid Apelvikens och Kronprinsessan Victorias kustsanatorier. Förslaget innebar att kostnaderna för driften vid sanatorierna till huvudsaklig del skulle bestridas av de kommunala sjukvårdshuvudmännen. Vid förslagets framläggande förutsattes, att sanatoriernas behov av likvida medel skulle tillgodoses genom förskottslikvider från nämnda huvudmän. Enär dessa emellertid icke ansåg sig kunna medverka till en sådan anordning och sanatorierna till följd därav under en övergångstid saknade erforderliga medel för driftens upprätthållande, beviljades de båda kustsanatorieföreningarna av 1955 års riksdag (prop. nr 2/1955) räntebärande lån å 600 000 resp. 400 000 kronor, avsedda att vara amorteringsfria de båda första åren och därefter avbetalas med en tredjedel varje år.

De ersättningar, som de kommunala sjukvårdshuvudmännen erlägger för av dem belagda vårdplatser vid kustsanatorierna, motsvarar den övervägande delen av sanatoriernas totala driftinkomster. I övrigt utgöres inkomsterna av

vårdavgifter och statsbidrag m. m. En amortering av lånen torde sålunda förutsätta medverkan från sjukvårdshuvudmännens sida. Dessa har emellertid såväl nu som tidigare intagit en avvisande hållning. Till följd härav torde anstaltsledningarna, som alltjämt vidkännes betydande likviditets-svårigheter, vara ur stånd att fullgöra dem åvilande amorteringsskyldighet. Departementschefen erinrar vidare beträffande Kronprinsessan Victorias kustsanatorium om att sanatoriet enligt beslut vid 1958 års riksdag (prop. nr 86/1958) skall tagas i anspråk för vård av i första hand höggradigt vanföra psykiskt efterblivna. Driften vid sanatoriet torde därför huvudsakligen komma att bestridas av statsmedel. Med hänsyn till vad sålunda anförts förordar departementschefen, att den kustsanatorieföreningarna medgivna amorteringsfriheten förlänges under ytterligare tre år.

I detta sammanhang framhålles, att det inträdda läget bör ses mot bakgrunden av att de i 1954 års proposition uppdragna riktlinjerna för finansieringen av driften vid kustsanatorierna avsetts som en provisorisk lösning av ansvaret för vården av kirurgisk tuberkulos och eftervård av barnför-lamningsfall, i första hand i avbidan på förnyade överväganden i samband med en prövning av frågan om vanförevårdens framtida organisation. De ifrågasatta övervägandena har emellertid ej kommit till stånd av skäl som redovisats i propositionen nr 135/1955 angående vanförestalterna och Eugeniahemmet m. m., i följd varav provisoriet har fått bestå. Som nyss erinrats om, kommer verksamheten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium att bedrivas i nya former. Vad gäller kustsanatoriet Apelviken torde beläggningen och därmed finansieringsförhållandena förbättras efter planerad överflyttning till sanatoriet av tuberkulos- och barnför-lamningsklientelet vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium. Skulle så inte bli förhållandet, torde frågan om verksamheten vid Apelvikens kustsanatorium få tagas upp till fortsatta överväganden.

Utskottet vill, med hänsyn till att möjligheter synes saknas för låntagarna att amortera den redan till betalning förfallna tredjedelen av respektive lån, icke motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må medgiva, att föreningarna Apelvikens kustsanatorium och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium tills vidare t. o. m. resp. förfallodagar år 1961 må åtnjuta anstånd med amortering å föreningarna tidigare beviljade statslån å 600 000 resp. 400 000 kronor.

15:o) **Lån till kustsanatoriet Apelviken.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 26—28) föreslagit riksdagen att till Lån till kustsanatoriet Apelviken för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

För att möjliggöra en upprustning vid kustsanatoriet Apelviken har sanatoriets styrelse hemställt om bidrag med cirka 500 000 kronor. Efter samråd med sjukvårdshuvudmännens organisationer har medicinalstyrelsen — som

ansett att den föreslagna upprustningen i vissa delar bör anstå — föreslagit, att sanatoriet beviljas ett räntebärande amorteringslån å 300 000 kronor. Amorteringen av lånet möjliggöres genom att ett belopp av 100 000 kronor inräknas i driftkostnaderna under vart och ett av åren 1959, 1960 och 1961, en anordning som godtagits av nämnda organisationer.

För egen del uttalar departementschefen, att det nuvarande finansierings-systemet i förening med den hittills vikande beläggningen vid sanatoriet ej synes lämna utrymme för en erforderlig förnyelse av inventariebeståndet. Nu föreslagen upprustning avser i huvudsak att genom utbyten och kompletteringar av försliten eller föråldrad materiel säkerställa en tidsenlig sjukvård. Departementschefen finner sig därför böra tillstyrka, att sanatoriet i enlighet med medicinalstyrelsens förslag beviljas ett amorteringslån å 300 000 kronor. Å lånet bör utgå ränta. Avbetalningarna å lånet bör verkställas efter utgången av räkenskapsåren 1959, 1960 och 1961.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Lån till kustsanatoriet Apelviken* för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

16:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtanden över nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 4: Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.;

punkten 8: Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala;

punkten 12: Vissa skyddsrumsanläggningar;

punkten 13: Anordnande av en civilförvarsskola m. m.;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 6 mars 1959

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Närvarande: se under utlåtandet nr 42.